

Promethean lövhələrin tədris prosesində istifadə metodikası

Günəl İlham qızı Babazadə

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti

E-mail: gunelbabazada1397@gmail.com

Rəyçilər: p.ü.e.d., prof. Ə.Q. Pələngov,
t.ü.f.d Ç.M. Həməzəyev

Açar sözlər: interaktiv lövhələr, texnologiya, rəqəmsal lövhələr, promethean, məlumat

Ключевые слова: интерактивные доски, технологии, цифровые доски, прометей, информация

Key words: interactive whiteboards, technology, digital whiteboards, promethean, information

Son vaxtlara qədər pedaqoji texnologiyaların komponentləri bir dərslik, lövhə, tabaşır, tapşırıqları olan kartlar və kağız plakatlar idi. Ancaq 21-ci əsr - yeni informasiya texnologiyaları əsri gəldi. Uşaqlar erkən yaşlarından texnoloji tərəqqinin rahatlıqlarına və müasir məlumat əldə etmə vasitələrinə öyrəşirlər. İnteraktiv bir lövhə, bu nəslin ənənəvi ağ lövhələri ələ keçirməsidir. Rəqəmsal lövhələr və ya ağ lövhələr olaraq da bilinən bu interaktiv ekranlar məhsuldarlığı, qarşılıqlı əlaqəni və əməkdaşlığı artırmaq üçün müxtəlif siniflərdə və təhsil şəraitində istifadə olunur.

Hal-hazırda promethean interaktiv lövhələr müəllimlərin siniflə səmərəli qarşılıqlı əlaqədə olmasına kömək etmək üçün əyani təlim texnologiyasında ən yaxşısıdır. İnteraktiv lövhənin imkanları şagirdlərə video və oyun proqramlarının tədris üçün uğurla istifadə edildiyini başa düşməyə imkan verir (6, s. 200).

Promethean interaktiv lövhə müəllimə çoxlu sayda öyrənmə prosesinin yenilikçi formalarını təqdim edir, onu əyləncəli və məlumatlandırıcı edir ki, bu da ənənəvi formalar, metodlar və tədris vasitələri ilə birlikdə dərsin effektivliyini əhəmiyyətli dərəcədə artırmağa imkan verir.

Ən vacib tədris prinsiplərindən birini - görmə qabiliyyətini həyata keçirir.

Rəqəmsal lövhələr müəllimin həyatını asanlaşdırır - Rəqəmsal lövhələr, müəllim və təlimatçıların toxunma interfeysləri vasitəsi ilə ekran və təqdimatlarla birbaşa qarşılıqlı əlaqə qurmasına imkan verir.

Ağıllı lövhələr ümumiyyətlə iki variantda gəlir: müstəqil və bağlı. Bağımsızlıqlar istifadəçilərə yalnız kompüter və interaktiv interfeys rolunu oynayan rəqəmsal lövhənin özünə güvənməyə imkan verir. Sonuncu, istifadəçilərdən interaktiv lövhələrini kompüterlərə bağlamağı tələb edir. Bu vəziyyətdə rəqəmsal ağ lövhələr toxunma panellərinə bənzəyir, lakin tamaşaçılara məzmunun daha geniş və canlı görünüşünü verir.

İnteraktiv lövhələrin əsas xüsusiyyətləri

Hərəkətlilik

Rəqəmsal lövhələr monte edilə bilər və ya mobil ola bilər, bu da siniflər arasında problemsiz bir şəkildə keçməyə imkan verir.

Rəqəmsal lövhələrin əsas üstünlüklərindən biri, ekranlar və təqdimatlarla əlaqənin artmasıdır. Bu, istifadəçilərin ekranlarla qarşılıqlı əlaqə qurma qabiliyyəti sayəsində mümkün olur ki, bu da diqqətin daha yaxşı olmasına və materialın saxlanmasına səbəb olur. Bu qismən interaktiv lövhələrin növbəti əsas xüsusiyyəti sayəsində mümkün oldu.

Rəqəmsal lövhələr, tamaşaçı üzvlərinə lövhənin özünə qoşulmağa imkan verir, görüş və

ya dərs izləyicilərinə və dinləyicilərə iştirakçı olmaq şansı verir. Bu əlaqə, real vaxtda birgə redaktə etmək, sorğu keçirmək, formatlaşdırmaq və daha çox imkan yaradır.

İnteraktiv lövhələrin üstünlükləri

Proqnozlaşdırılan bir təqdimatın sürətlə gedən bir aparıcı tərəfindən qaralması günləri çoxdan geridə qaldı. Rəqəmsal lövhələr, təqdimat və ekranı tamaşaçı cəlb etmədən itirmədən müəllimin, tələmənin və ya aparıcının əlinə verir.

Sinifdə interaktiv lövhələr

Daha yaxşı nişan;

Tələbələr daha çox diqqət mərkəzindədir;

Dərsin interaktivliyinin artması tələbə marağının artırmasına nəzarət edir.

Rəqəmsal lövhələrin şagirdlər üçün ən həyəcanlı faydalarından biri də tədqiqatların rəqəmsal lövhələrdən istifadənin şagird əlaqəsini artırdığını göstərir. Rəqəmsal lövhələr də təlimatçılara məzmunu oyunlaşdırmağa kömək edə bilər ki, bu da öyrənmə prosesini daha əyləncəli edir və bununla da motivasiyanı və diqqəti artırır.

Sinifdə interaktiv lövhə ilə bacarıqlı iş, təhsil prosesini optimallaşdırmağa imkan verir. Müəllim tərəfindən yüksək keyfiyyətli təhsil elektron resurslarından istifadə edilməsi şagirdlərin müasir tələbatlara uyğun məktəb təhsili almasını real edir. Həndəsi materialla işləyərkən riyaziyyat dərslərində interaktiv lövhənin imkanlarından istifadə etmək xüsusilə vacib və faydalıdır (2, s. 121-125).

Riyaziyyat və informatika və İKT dərslərində elektron dərsliklərdən, əyani vəsaitlərdən, interaktiv lövhədə tədris materiallarının təqdimatlarından istifadə edirlər.

- Power Point təqdimatları (lövhədə işləmək üçün şərh yazmağın əl rejimini açmaq kifayətdir);

- Macromedia Flash istifadə edərək yaradılan flash proqramları;

- ActivInspire Flipcharts (Yaradıcı Kompüter Elmləri Müəllimləri Birliyində nümayiş olunan mənim və həmyaşıdlarımın Flipchartları tərəfindən yaradılmışdır)

- sorğu və test sistemi Promethean ActivExpression2 üçün testlər.

Riyaziyyat və informatika dərslərində interaktiv lövhənin istifadəsinin bəzi imkanlarını nəzərdən keçirək.

Əvvəllər ofisdə interaktiv lövhə görünməzdən əvvəl, riyaziyyat dərslərində hazır test materiallarından, dərslikdən çəkilmiş rəsmlərdən və ya çap edərək təlim tapşırıqlarından istifadə edirdim. Bacarıqların və bacarıqların öyrənilməsi və konsolidasiyası olduqca uğurla davam etdi, lakin bir sıra çətinliklər işi ləngitdi:

1. Yazı lövhəsində rəsmlər hazırlamaq üçün fasilə zamanı və ya dərsin özündə vaxt keçirmək məcburiyyətində qaldım;

2. Lövhədə əvvəlcədən rəsmlər hazırlaya bilərsiniz, ancaq dərs çoxlu rəsm tələb edir və bir taxtanın səthi kifayət deyil;

3. Bir çox şagird rəsm çəkməkdə tələsir, buna görə də kağız blanklarına ehtiyac var;

4. Necə işləyəcəyini izah etmək və ya 25-30 şagirdin hər biri üçün işin düzgünlüyünü yoxlamaq üçün hər bir şagirdin yanına getmək texniki cəhətdən mümkün deyil.

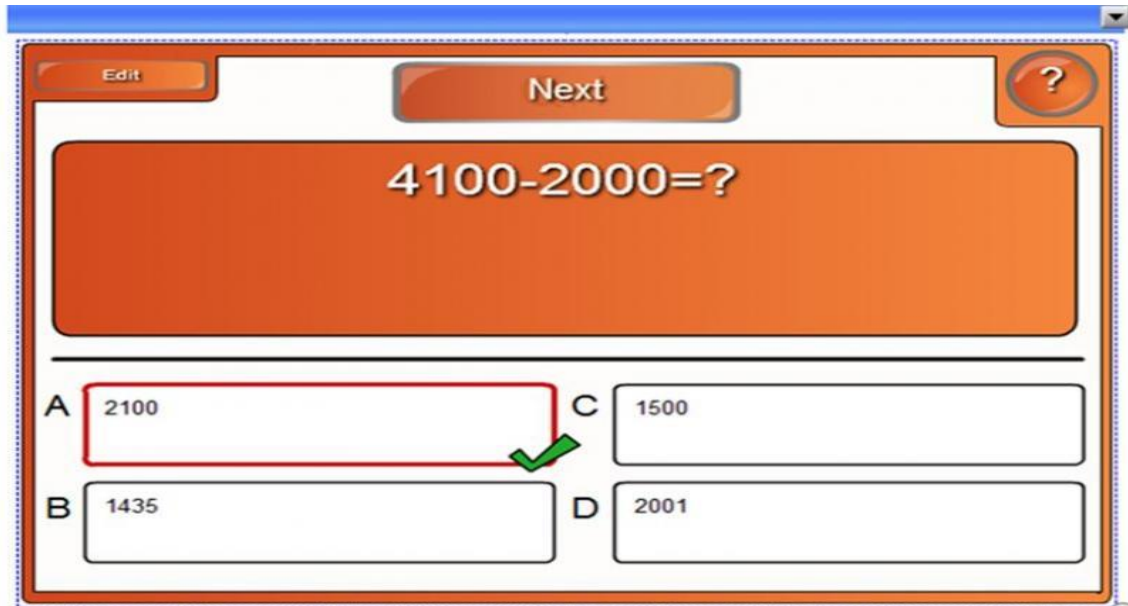
Düşünürəm ki, riyaziyyatda yeni mövzuları öyrənmək üçün ən yaxşı seçim kağız və elektron vasitələrdən eyni vaxtda istifadə etməkdir.

5-7 siniflərdə elektron dərsliklərdən istifadə edərək A.A. Duvanov, test sinfinin tapşırıqlarının frontal müzakirəsi problemi ilə daim məşğul olurdum. İnteraktiv lövhə ilə bu proses şagirdlər üçün daha sürətli və daha maraqlı olur: uşaqlar sualların düzgün cavablarını qeyd etmək üçün lövhəyə getməkdən məmnundurlar. Seminarların vəzifələri, məsələn, "Xətt redak-

toru” da tez həll olunur. Şagirdlər, hərəkətlərini dərhal yoxlayaraq, göstərilən mətni daxil etmək üçün ekrandakı klaviaturadan istifadə edirlər. Şagirdlər bu hərəkətləri bütün sinif qarşısında lövhədə yerinə yetirirlər ki, bu da şübhəsiz ki, marağı artırır. Eyni zamanda, bütün sinif tapşırığın düzgünlüyünü yaxından izləyir, çünki dərsin növbəti mərhələsi atelyədə kompüterdə təkbəşinə başa çatdırmaq olacaq (3, s. 111).

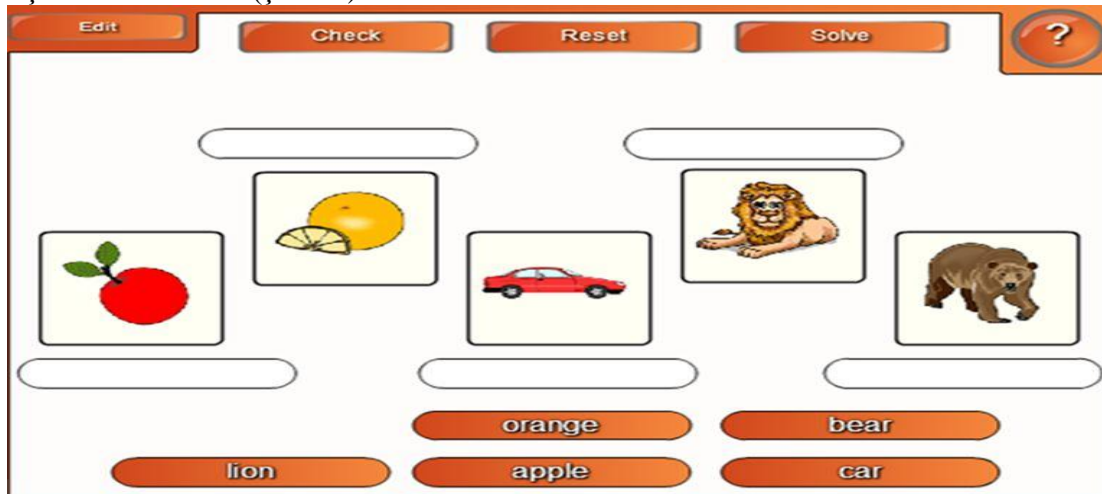
İnteraktiv lövhəni sinifdə və ya dərsgənəkənar fəaliyyətdə istifadə etmək üçün daha bir neçə fikir:

Riyaziyyat dərsinə aid interaktiv testdə 10 suallıq quiz tərtib olunur. Bu testdə şagird bir-başa elektron lövhədə suallara interaktiv olaraq cavab verir, cavabının səhv və ya düz olduğunu lövhədə görür və nəticə 100 ballıq sistem üzərindən qiymətləndirilir (şəkil 1).

Şəkil 1. Quiz test

İnformatika dərsgində anaqram interaktiv testindən istifadə etməklə dərsgə aid yeni anlayışları şagirdlər üçün yadda qalan etmək olar. Bu testdə müəyyən vaxt ərzində topları düzgün yerləşdirmək lazımdır (şəkil 2).

Şəkil 2. “Lövhələri düzgün yerləşdir” testi

Məqalənin aktuallığı. Uzaqdan öyrənmə artdıqca rəqəmsal lövhələr getdikcə daha çox populyarlaşır, bununla da bəzi modellər müəllimlərə video söhbətlərində və ya görüşlərdə görünərkən ekranlarını şagirdlərlə paylaşmasına imkan verir. Nəticədə tələbələrə təlimatçılarla qarşılıqlı əlaqələrini itirmədən təqdim olunan materialı nəzərdən keçirmək üçün maksimum vaxt verilir. Eyni zamanda, şagirdlər üçün interaktiv lövhələrin əsas üstünlüklərindən biri də dərslərin bitməsindən çox sonra təqdimatların yazılması və baxılmasıdır. Bu da tələbələrə təhsilin zəif nöqtələrini öz vaxtlarında öyrənmək və doğru məlumatı öyrəndiklərini təmin edərək birbaşa mənbədən bir araşdırma bankı əldə etmək imkanı yaradır. Məqalənin də aktuallığı onun bu kimi zəruri bir problemə həsr edilməsi ilə bağlıdır.

Məqalənin elmi yeniliyi. Elmi yenilik ondan ibarətdir ki, məqalədə pedaqoji texnologiyaların əsas komponentlərinin dərs prosesində əhəmiyyəti vurğulanmaqla, müasir dövrdə pro-methean interaktiv lövhələrin müəllimlə sinif arasındakı səmərəli qarşılıqlı əlaqədə rolu bir daha diqqətə çatdırılır, interaktiv lövhələrin əsas xüsusiyyətləri şərh olunur, interaktiv lövhədə təqdimatı veriləcək tədris materiallarından söhbət açılır, bu zaman dərs prosesində yarana biləcək çətinliklər və onların həlli yolları göstərilir.

Məqalənin praktik əhəmiyyəti və tətbiqi. Məqalədən orta ixtisas və orta ümumtəhsil məktəblərinin müəllimləri, tələbə və magistrantlar istifadə edə bilərlər.

Ədəbiyyat

1. Akdeniz A.R. ve Yiğit N. Fen Bilimleri Öğretiminde Bilgisayar (Logo) Destekli Materyallerin Öğrenci Başarısı Üzerine Etkisi: Sürtünme Kuvveti Örneği. İstanbul: Yeni Bin Yılın Başında Türkiye’de Fen Bilimleri Eğitimi Sempozyumu Bildiri Kitabı, 2001.

2. Altın, K. Fizik Dersinde Bilgisayar Kullanımı: Bir Simülasyon Yazılımıyla Ders Geliştirilmesi. İstanbul: Yeni Bin Yılın Başında Türkiye’de Fen Bilimleri Eğitimi Sempozyumu Bildiri Kitabı, 2001.

3. Altın, K. Fizik Eğitiminde İnternette Yararlanma Uygulama Örnekleri, III. International Educational Technology Conference & Fair, Kıbrıs 111., 2003.

4. Azərbaycan Respublikasının Təhsil İnstitutunun Elmi əsərləri, 2018, № 8.

5. Akpınar Y. Bilgisayar Destekli Eğitimde Uygulamalar Ankara: Anı Yayıncılık, 2005.

6. Ağayeva R. An example of a lesson prepared in the Activespire program. January, 2020.

Г.И. Бабазаде

Прометинские доски и методы их использования в учебном процессе

Резюме

Как умные доски приносят пользу студентам - По мере роста дистанционного обучения цифровые доски становятся все более популярными, особенно потому, что некоторые модели позволяют учителям делиться своими экранами с учениками во время видеочатов или встреч. Это означает, что студентам дается максимальное время для изучения представленного материала, не теряя связи с преподавателями.

Кроме того, одним из основных преимуществ интерактивных досок для студентов

является написание и рецензирование презентаций спустя много времени после окончания урока. Это позволяет учащимся своевременно узнавать о слабых сторонах своего образования и получать доступ к исследовательскому банку непосредственно из источника, гарантируя, что они узнают правильную информацию.

G.I. Babazade

Promethean boards and methods of using them in the teaching process

Summary

How smart boards benefit students - As distance learning grows, digital boards are becoming increasingly popular, especially as some models allow teachers to share their screens with students while appearing in video chats or meetings. This means that students are given maximum time to review the material presented without losing touch with the instructors.

In addition, one of the main advantages of interactive whiteboards for students is the writing and review of presentations long after the end of the lesson. This allows students to learn the weaknesses of their education in a timely manner and access a research bank directly from the source, ensuring that they learn the right information.

Redaksiyaya daxil olub: 16.10.2021